

**Novi i stari oblici viktimizacije:
Izazovi za viktimološku teoriju i praksu**

Knjiga apstrakata

Viktimološko društvo Srbije

011 63 03 022

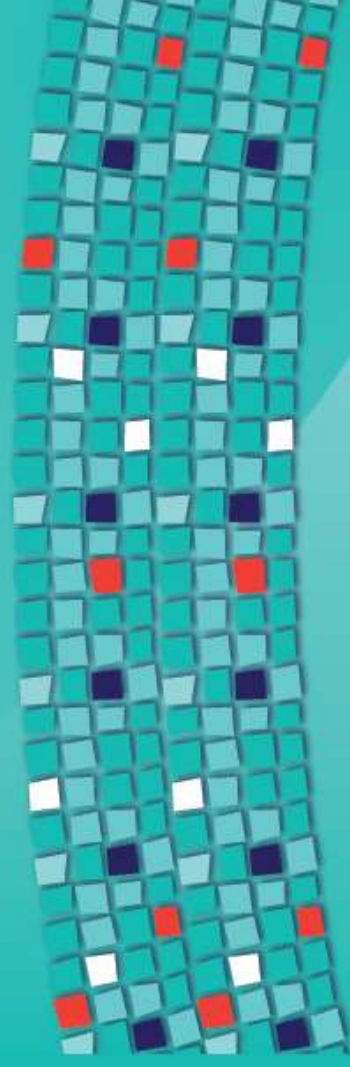
011 22 88 040

065 54 86 421

vdsrbija@gmail.com

www.vds.org.rs

Beograd, 29. i 30. novembar 2018. godine

Deveta godišnja konferencija Viktimološkog društva Srbije

***Novi i stari oblici viktimizacije: Izazovi za
viktimološku teoriju i praksu***

Knjiga apstrakata

Beograd, 29. i 30. novembar 2018. godine

Deveta godišnja konferencija Viktimološkog društva Srbije
Novi i stari oblici viktimizacije: Izazovi za viktimološku teoriju i praksu
Beograd, Hotel 88 soba
29. i 30. novembar 2018. godine

PROGRAM

I dan (29.11.2018.)

09.00 – 09.30 **Registracija učesnika**

09.30 – 10.00 **Otvaranje konferencije i dodela nagrada Viktimološkog društva Srbije**

- Prof. dr Slobodan Savić, predsednik Viktimološkog društva Srbije
- gđa. Brankica Janković, Poverenica za zaštitu ravnopravnosti
- Prof. dr Zoran Pavlović, Pokrajinski zaštitnik građana-ombudsman
- gđa. Ljiljana Lončar, Koordinaciono telo za rodnu ravnopravnost Vlade Republike Srbije
- Prof. dr Robert Peacock, predsednik Svetskog viktimološkog društva
- Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, direktorka Viktimološkog društva Srbije

10.00 – 11.30 **Plenarna sesija 1: Novi i stari oblici viktimizacije: Izazovi za viktimološku teoriju i praksu**

Moderatorka: dr Sanja Čopić

- Prof. dr Robert Peacock, Fakultet humanističkih nauka, Odeljenje za kriminologiju, Univerzitet Free State, Južna Afrika: *Novi modeli viktimizacije: Kritičko preispitivanje konceptualnih teorijskih okvira s osvrtom na jedinstvenost lokalnog konteksta, uopštavanje i prakse u globalizovanom svetu*
- Prof. dr May-Len Skilbrei, Pravni fakultet, Odeljenje za kriminologiju i sociologiju prava, Univerzitet u Oslu, Norveška: *Transnacionalni kriminalitet, učinioci i žrtve: Kako mobilnost utiče na podršku žrtvi i krivično gonjenje*
- Prof. dr Anabel Cerezo, Pravni fakultet, Odeljenje za krivično pravo; Andaluzijski interuniverzitetski institut za kriminologiju, Univerzitet u Malagi, Španija: *Razumevanje sajber nasilja u tinejdžerskim partnerskim vezama*

11.30 – 12.00 **Pauza i poster prezentacije**

12.00 – 14.00 **Plenarna sesija 2: Novi i stari oblici nasilja nad ženama: Izazovi društvenog reagovanja – Sesija posvećena doprinosu prof. dr Slobodanke Konstantinović Vilić istraživanju, edukaciji i zalaganju za promene vezano za nasilje nad ženama**

Moderatorica: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović

- Dr Sanja Čopić, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja u Beogradu i Viktimološko društvo Srbije, Srbija: *Razvoj zakonodavnog okvira za zaštitu žena žrtava nasilja u Srbiji*
- Prof. dr Slađana Jovanović, Pravni fakultet, Univerzitet Union u Beogradu, Srbija: *Novi krivičnopravni odgovori Republike Srbije na nasilje nad ženama*
- Prof. dr Nevena Petrušić, Pravni fakultet, Univerzitet u Nišu, Srbija, doc. dr Natalija Žunić, Pravni fakultet, Univerzitet u Nišu, Srbija: *Istraživanja prakse srpskih sudova u procesuiranju slučajeva nasilja u porodici: Metodološki pristupi i ostvareni rezultati*
- Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Univerzitet u Beogradu i Viktimološko društvo Srbije, Srbija: *Nasilje nad ženama i nastava na visokoškolskim ustanovama u Srbiji*
- Dr Tanja Ignjatović, Autonomni ženski centar, Srbija: *Nasilje prema ženama zloupotrebom dece: Izazovi u procenama i intervencijama*
- Prof. dr Slobodanka Konstantinović-Vilić, redovna profesorka Pravnog fakulteta Univerziteta u Nišu u penziji, Srbija: *Kako sprečiti da nasilje u porodici postane femicid?*

14.00 – 15.00 **Pauza za ručak**

15.00 – 16.30 **Tematske sesije**

Tematska sesija 1: Žrtve kriminaliteta: Zakonodavstvo, praksa i istraživanja

Radni jezik: srpski

Moderator: Bejan Šaćiri

- Dr Sanja Čopić, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja u Beogradu i Viktimološko društvo Srbije, Srbija, Svetlana Ilić, BIBIJA-Romski ženski centar, Beograd, Srbija, Bejan Šaćiri, Viktimološko društvo Srbije, Srbija: *Nasilje nad Romkinjama u porodici i partnerskim odnosima u Srbiji: Rezultati istraživanja*
- Prof. dr Irma Kovčo Vukadin, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Odeljenje za kriminologiju, Univerzitet u Zagrebu, Hrvatska: *Istraživanje seksualne viktimizacije djece – Etička pitanja*

- Prof. dr Zoran Pavlović, Pokrajinski zaštitnik građana - ombudsman i Pravni fakultet, Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu, Srbija: *Nametanje vaspitanja silom*
- Prof. dr Nevena Petrušić, Pravni fakultet, Univerzitet u Nišu, Srbija, doc. dr Natalija Žunić, Pravni fakultet, Univerzitet u Nišu, Srbija, dr Vida Vilić, Klinika za stomatologiju u Nišu, Srbija: *Krivično delo nasilja u porodici u sudskoj praksi: rezultati istraživanja*

Tematska sesija 2: Viktimizacija oružanim i elektronskim nasiljem i prevencija viktimizacije

Radni jezik: srpski

Moderator: Mr Ljiljana Stevković

- Prof. dr Slađana Đurić, Fakultet bezbednosti, Univerzitet u Beogradu, Srbija, Ana Paraušić, Fakultet bezbednosti, Univerzitet u Beogradu, Srbija: *Viktimizacija oružanim nasiljem u zemljama Jugoistočne Evrope*
- Mr Ljiljana Stevković, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Univerzitet u Beogradu i Viktimološko društvo Srbije, Srbija, Milica Popović, Srbija: *Elektronsko nasilje među studentima Univerziteta u Beogradu: Karakteristike iskustva viktimizacije i nasilnog ponašanja*
- Dr Vida Vilić, Klinika za stomatologiju u Nišu, Srbija: *Pornografija iz osvete kao oblik sajber mizoginije*
- Dr Milica Kovačević, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Univerzitet u Beogradu, Srbija: *Video nadzor-primena u cilju suzbijanja viktimizacije*

16.30 – 16.45 **Pauza i poster prezentacije**

16.45 – 18.15 **Tematske sesije**

Tematska sesija 3: Viktimizacija i društvena reakcija

Radni jezik: engleski

Moderator: Oggu Sreekanth

- Oggu Sreekanth, IDC-Herzliya, Izrael: *Uloga policije u sprečavanju maloletničke delinkvencije i ponovne viktimizacije dece u sukobu sa zakonom: Studija slučaja iz države Tamil Nadu*
- María Izco Rincón, Andaluzijski interuniverzitetski institut za kriminologiju, Univerzitet u Malagi, Španija: *Romkinje u zatvoru u Španiji: Kvalitativna studija u Malagi*
- Donatella Aita, Deusto Univerzitet u Bilbao, Španija: *Korelacija između individualne krivične odgovornosti i reparacije za žrtve u Međunarodnom krivičnom sudu*

- Kjell Elefalk, Međunarodni menadžer i policijski konsultant, Kompanija Trygghet and Management, Švedska: *Testiranje nove tehnike u merenju policijskog učinka u slučajevima viktimizacije*

Tematska sesija 4: Različiti vidovi viktimizacije: Teorija i praksa

Radni jezik: srpski

Moderatorica: prof. dr Bosiljka Đikanović

- Dr Stela Stojisavljević, Institut za javno zdravstvo Republike Srpske, Bosna i Hercegovina, dr Bojana Matejić, Institut za socijalnu medicinu, Medicinski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Srbija, prof. dr Bosiljka Đikanović, Institut za socijalnu medicinu, Medicinski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Srbija: *Viktimizacija kojoj su izloženi muškarci koji imaju seks sa muškarcima (MSM) u Bosni i Hercegovini: Rezultati kvalitativnog istraživanja pomoću dubinskog intervjua*
- Prof. dr Miodrag Simović, Ustavni sud Bosne i Hercegovine i Pravni fakultet, Univerzitet u Banjoj Luci, Bosna i Hercegovina, prof. dr Dragan Jovašević, Pravni fakultet, Univerzitet u Nišu, Srbija, prof. dr Marina Simović, Ombudsman za decu Republike Srpske i Fakultet pravnih nauka, Univerzitet „Apeiron”, Bosna i Hercegovina: *Nasilje u porodici u pravosudnoj praksi Republike Srbije*
- Mr Jelena Kuprešanin, Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske, Bosna i Hercegovina, prof. dr Vladimir M. Simović, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine, Fakultet za bezbjednost i zaštitu, Nezavisni univerzitet u Banjoj Luci i Fakultet pravnih nauka, Univerzitet „Vitez“, Bosna i Hercegovina: *Psihološki aspekti migrantske krize u Bosni i Hercegovini*
- Neda Savić, doktorandkinja na Pravnom fakultetu, Univerzitet u Nišu, Srbija: *Feminističko-vegetarijanska kritička teorija Carol J. Adams u svetlu viktimologije i zaštite životinja*

Poster prezentacije:

- Prof. dr Ksenija Butorac, Policijska akademija, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Hrvatska, Dr Davora Martinjak, pomoćnica načelnika Policijske akademije, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Hrvatska, Ines Vrečko, Policijska akademija, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Hrvatska: *Sistem podrške i procena rizika/potreba za žrtve u Hrvatskoj*

II dan (30.11.2018.)

10.00 – 11.30 **Plenarna sesija 3: Izazovi podrške žrtvama**

Moderatorica: Jasmina Nikolić

- Prof. dr Chadley James, Fakultet društvenih nauka, Odeljenje za kriminologiju, California State Univerzitet, Sjedinjene Američke Države: *Izazovi za službe za podršku žrtvama*
- Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Univerzitet u Beogradu i Viktimološko društvo Srbije, Srbija, dr Sanja Čopić, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja u Beogradu i Viktimološko društvo Srbije, Srbija, Jasmina Nikolić, Viktimološko društvo Srbije, Srbija, Bejan Šaćiri, Viktimološko društvo Srbije, Srbija: *Komparativna analiza sistema podrške žrtvama u izabranim državama Balkana*
- Joke Castelein, Organizacija Rondpunt, Berchem, Belgija, Muriël Booms, Institut za kriminologiju, Univerzitet u Leuvenu, Belgija: *Žrtve u saobraćaju i njihove potrebe*

11.30 – 12.00 **Pauza**

12.00 – 13.30 **Plenarna sesija 4: Nevidljive žrtve**

Moderatorica: dr Mirjana Dokmanović

- Dr Mirjana Dokmanović, Institut društvenih nauka, Srbija: *Medijsko izveštavanje o suicidu u Srbiji i viktimizacija porodica nastradalih*
- Prof. dr Kimberly McCabe, Odeljenje za kriminologiju, Lynchurg koledž, Sjedinjene Američke Države: *Elektronsko zlostavljanje (cyberbullying) u Sjedinjenim Američkim Državama: Noviji oblik viktimizacije*
- Prof. dr Oliver Bačanović, Fakultet bezbednosti-Skoplje, Univerzitet "Sv. Kliment Ohridski" Bitola, Makedonija, doc. dr Nataša Peovska, Fakultet bezbednosti-Skoplje, Univerzitet "Sv. Kliment Ohridski" Bitola, Makedonija: *Prava i položaj dece žrtava kaznenih dela u makedonskom Zakonu o pravdi za decu*
- Dr Chang-Moo Lee, Chung-Ang Univerzitet, Južna Koreja: *Viktimizacija i zaštita ličnih podataka u Južnoj Koreji*

13.30 – 14.30 **Pauza za ručak**

14.30 – 16.00 **Tematske sesije**

Tematska sesija 5: Istanbulska konvencija i borba protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici u Srbiji

Radni jezik: srpski

Moderatorica: Maja Branković-Đundić

- Ljiljana Lončar, Koordinaciono telo za rodnu ravnopravnost Vlade Republike Srbije, Srbija: *Primena Konvencije Saveta Evrope o*

sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska konvencija): Studija početnog stanja

- Gorjana Mirčić-Čaluković, zamenica javnog tužioca upućena u Ministarstvo pravde, Srbija: *Mehanizam zaštite i podrške žrtvama prema Zakonu o sprečavanju nasilja u porodici Republike Srbije*
- Dr Zorica Mršević, Institut društvenih nauka, Srbija: *Medijski odgovorno etično izveštavanje o nasilju nad ženama*
- Maša Mileusnić, nezavisna novinarka, Srbija: *Novinarke protiv nasilja*

Tematska sesija 6: Viktimizacija i posebno ranjive grupe

Radni jezik: srpski

Moderator: dr Filip Mirić

- Prof. dr Danica Vasiljević-Prodanović, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Univerzitet u Beogradu, Srbija: *Zaštita maloletnika od viktimizacije u zavodskim uslovima*
- Dr Filip Mirić, Pravni fakultet, Univerzitet u Nišu, Srbija: *Društveni položaj osoba sa invaliditetom kroz istoriju: Viktimološki aspekt*
- Dr Jelena Dragičević, Služba hitne medicinske pomoći, Zdravstveni centar Knjaževac, Srbija, Dr Emilio Miletić, Služba hitne medicinske pomoći, Zdravstveni centar Knjaževac, Srbija: *Socio – geografske karakteristike i najčešće uputne dijagnoze žena žrtava nasilja iz Službe hitne medicinske pomoći Zdravstvenog centra Knjaževac*
- Milana Radisavljević, specijalizantkinja na Kriminalističko-policijskoj akademiji, Srbija: *Trgovina bebama radi usvojenja kao oblik viktimizacije*
- Slobodan Stojanović, Udruženje sindikata penzionera Srbije-USPS, Srbija: *Viktimizacija usled tranzicionih privatizacija u Srbiji*

16.00-16.15 **Pauza**

16.15-17.45 **Okrugli sto: Društveni odgovori na delinkvenciju i viktimizaciju maloletnika u Srbiji: Ka na istraživanju zasnovanim promenama**

Radni jezik: srpski

Moderator: Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović

Uvodna izlaganja:

- Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Univerzitet u Beogradu, Srbija
- Doc. dr Milica Kovačević, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Univerzitet u Beogradu, Srbija
- Mr Ljiljana Stevković, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Univerzitet u Beogradu, Srbija

- Prof. dr Danica Vasiljević-Prodanović, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Univerzitet u Beogradu, Srbija
- Dr Sanja Čopić, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Srbija

17.45-18.00 **Zatvaranje konferencije**

Tematska sesija 2: Viktimizacija oružanim i elektronskim nasiljem i prevencija viktimizacije

Viktimizacija oružanim nasiljem u zemljama Jugoistočne Evrope

Prof. dr Slađana Đurić

Fakultet bezbednosti, Univerzitet u Beogradu, Srbija

Ana Paraušić

Fakultet bezbednosti, Univerzitet u Beogradu, Srbija

Uprkos tome što nekontrolisano širenje i zloupotreba vatrenog oružja predstavlja ozbiljnu pretnju bezbednosti građana i ima značajne humanitarne i ekonomske posledice, malo toga se znalo o obrascima rizika od napada vatrenim oružjem. U poslednjih nekoliko decenija, razvijeni su novi mehanizmi i istraživački alati koji doprinose boljem razumevanju obima i distribucije oružanog nasilja. Sistemi monitoringa oružanog nasilja predstavljaju jedan od mehanizama za sistematično prikupljanje i analizu podataka o incidentima oružanog nasilja. U radu ćemo predstaviti neke obrasce oružanog nasilja, kao i viktimizacije oružanim nasiljem za period od 2014. do 2018. godine, izvedenih iz metaanalize podataka baze Regionalna platforma za monitoring oružanog nasilja (*Regional Armed Violence Monitoring Platform*) u Jugoistočnoj Evropi. Našom analizom obuhvaćeni su incidenti oružanog nasilja koji se prikupljaju za teritoriju Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova*(ovaj naziv ne prejedicira status Kosova i Metohije i u skladu je sa Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija i Mišljenjem Međunarodnog suda pravde o Kosovskoj deklaraciji o nezavisnosti), Moldavije, Crne Gore, Srbije i Makedonije. Tako dobijeni nalazi, uz komparativno sagledavanje postojećih istraživačkih uopštavanja, omogućili su nam okvirni uvid u sledeći set pitanja: Kakvi su trendovi koji se odnose na obim oružanog nasilja i broj žrtava? Da li postoje razlike u geografskoj rasprostranjenosti oružanog nasilja i njegovih žrtava? Da li postoje rodne razlike kada je u pitanju broj žrtava i izvršilaca? Uopšteno se može zaključiti da je trend oružanog nasilja u regionu Jugoistočne Evrope u proteklih pet godina bio relativno stabilan. Najveći broj napada vatrenim oružjem zabeležen je 2014. godine, nakon čega se može uočiti izvestan trend opadanja. Zatim, 2017. godine iznova dolazi do uvećanja broja oružanih napada, dok prema analiziranim podacima, do ovog trenutka, možemo zaključiti da će 2018. biti možda i godina najintenzivnijeg oružanog nasilja u regionu. Slično se može utvrditi i za broj žrtava u oružanim napadima, koji korespondira sa brojem registrovanih incidenata. Naš sledeći nalaz upućuje na to da obrasci rizika od napada vatrenim oružjem variraju u različitim zemljama regiona. Najveći broj žrtava registrovan je u Srbiji i Bosni i Hercegovini, dok je daleko najmanje žrtava oružanog nasilja zabeleženo u Moldaviji. Trendovi

viktimizacije su se u odabranim zemljama menjali u toku perioda od pet godina, što zavisi i od broja registrovanih incidenata oružanog nasilja. Naredni set nalaza ukazuje na to da postoji značajan disparitet u odnosu na pol kada su u pitanju izvršioци i žrtve napada vatrenim oružjem. U većini slučajeva počinioci jesu osobe muškog pola. U proseku, 98 odsto izvršilaca predstavljaju muškarci. U registrovanim oružanim napadima žrtve su takođe u većini zabeleženih incidenata pripadnici muškog pola, prosečno u oko 75 odsto slučajeva. Ovaj trend je stabilan tokom svih pet godina za koje se podaci prikupljaju. Zahvaljujući sistemima monitoringa oružanog nasilja dostupni su podaci koji mogu biti osnova za planiranje programa intervencije i podrške žrtvama, kao i za evaluaciju različitih intervencija za prevenciju i redukciju oružanog nasilja.

Elektronsko nasilje među studentima Univerziteta u Beogradu: Karakteristike iskustva viktimizacije i nasilnog ponašanja

Mr Ljiljana Stevković

*Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Univerzitet u Beogradu i
Viktimološko društvo Srbije, Srbija*

Milica Popović

Srbija

Ubrzani tehnološki razvoj i sve veća upotreba sredstava informacione tehnologije od strane mladih doprinosi njihovom socijalnom razvoju, ali istovremeno nosi rizike viktimizacije različitim oblicima nasilnog ponašanja. Predmet rada je elektronsko nasilje među studentima Univerziteta u Beogradu. Rad ima za cilj predstavljanje rezultata istraživanja iskustva neposredne i posredne viktimizacije elektronskim nasiljem i vršenja elektronskog nasilnog ponašanja. Podaci su prikupljeni tokom septembra i oktobra 2018. godine, na slučajnom uzorku od 250 studenata Univerziteta u Beogradu, fakulteta grupacije društveno-humanističkih, medicinskih i prirodno-matematičkih nauka. Podaci su prikupljeni elektronskim putem i primenom tehnike papir-olovka, uz poštovanje načela anonimnosti ispitanika. Istraživački instrument koji je korišćen predstavlja kombinaciju ankete o viktimizaciji i ankete samoprijavljivanjem. Na samom početku rada dat je pregled metodologije istraživanja. Nakon toga će biti predstavljeni rezultati o prevalenci i karakteristikama iskustva viktimizacije i nasilnog ponašanja ispitanika u virtuelnom prostoru, sa posebnim osvrtom na rodno zasnovano nasilje. U zaključnom delu će biti istaknuti ključni zaključci, sa fokusom na sličnostima i razlikama u odnosu na rezultate dostupnih svetskih i istraživanja realizovanih u Srbiji, kao i mogućnostima podrške viktimiziranim studentima.